

**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2013/2014**

**JĘZYK BIAŁORUSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ
I SCHEMAT PUNKTOWANIA**

MAJ 2014

Część I

Odpowiedzi maturzysty mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być zgodny z tekstem. Oceniając pracę maturzysty, należy stosować wskazaną punktację.

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji	Rozumienie pisanego tekstu Таццяны Рацько <i>Мініяцюрная кніга як феномен мастацкай культуры</i>

Zadanie 1. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

У кнігах можна знайсці інфармацыі пра гісторыю, развіццё культуры, пра мінулае.

1 p. – za podanie wyjaśnienie sformułowania A. Schopenhauera

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. поўны

2. адзіночны

3. сучасны

4. шырокі

2 p. – za podanie czterech antonimów

1 p. – za podanie dwóch antonimów

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Poprawna odpowiedź:

утылітарныя рэчы

1 p. – za podanie określenia утылітарныя рэчы

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 4. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

в

1 p. – za zaznaczenie odpowiedzi в

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 5. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Паясненні ў дужках на англійскай і польскай мовах паказваюць, што мініяцюрныя кнігі вядомыя ў розных культурах; паказваюць на распаўсюджанасць гэтых выданняў у розныя часы і на розных мовах.

1 p. – za podanie określenie funkcji sformułowań w języku polskim i angielskim

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 6. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitów II/14
--------------------------	---------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. фальш

2. праўда

3. фальш

4. фальш

2 p. – za podanie czterech poprawnych odpowiedzi

1 p. – za podanie za podanie dwóch poprawnych odpowiedzi

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Для аўтаркі прысутнасць мініяцюрнай кнігі ў культуры з’яўляецца з’явай вельмі цікавай; аўтарка лічыць, што трэба яе даследаваць.

На жаль, сёння ў беларускай навуцы адсутнічаюць комплексныя даследаванні мініяцюрных выданняў.

2 p. – za omówienie stosunku autorki do miniaturowej książeczki i za podanie jednego argumentu

1 p. – za omówienie stosunku autorki do miniaturowej książeczki lub za podanie jednego argumentu

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 8. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Poprawna odpowiedź:

a

1 p. – za podanie odpowiedzi a

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1. аркуш
2. тыраж
3. ілюстрацыя
4. зборнік

2 p. – za podanie czterech synonimów

1 p. – za podanie dwóch synonimów

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 10. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź

б

1 p. – za podanie odpowiedzi б

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 11. (0–2)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. ад XVI стагоддзя друкаваліся не толькі малітвасловы, але і творы мастацкай літаратуры;
2. ад XVII стагоддзя кампактныя кнігі невялікага фармата каштавалі значна таней, што садзейнічала павелічэнню тыражоў;
3. XVIII – XIX стагоддзі – развіццё мініяцюрнай кнігі ў Францыі і Англіі;
4. адкрыццё Г. Скамоні.

2 p. – za podanie czterech faktów

1 p. – za podanie dwóch faktów

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 12. (0–1)

Korzystanie z informacji	Odczytanie sensu akapitu II/14
--------------------------	--------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Стала магчымым практычна не абмежаванае памяншэнне тэкставых і ілюстрацыйных матэрыялаў.

1 p. – za wyjaśnienie wpływu wynalezienia fotografii na rozwój miniaturowej książeczki

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 13. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu II/20
--------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

в

1 p. – za wskazanie odpowiedzi в

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 14. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu II/20
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

1. наяўнасць навуковых тэрмінаў: *фармат, шрыфт*

2. аўтарка прыводзіць гістарычныя факты: *Сістэматычны выпуск беларускіх мініяцюрных кніг пачаўся з 1963 г., калі на Мінскім паліграфічным камбінаце імя Я. Коласа быў надрукаваны зборнік вершаў і песень Звонкія крыніцы Адама Русака (69×100 мм)*

2 p. – za wskazanie dwóch cech gatunkowych

1 p. – za wskazanie jednej cechy gatunkowej

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Zadanie 15. (0–1)

Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji i zastosowanie do rozwiązania problemu II/22
--------------------------	---

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Аднясенне да слова феномен, якое знаходзіцца ў загалюўку.

1 p. – za odniesienie się do użytego w tytule słowa *fenomen*

0 p. – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Część II

Obszar standardów	Opis wymagań
Tworzenie informacji	Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu III/1; III/2; III/7; III/9; III/11; III/12; III/13; III/15

Temat 1: На аснове філасофскага пытання аб шчасці закранутага ў вершах Н. Арсеневай і М. Танка, паразважай, з чаго „складаецца” чалавечае шчасце. Звярні ўвагу на форму абодвух твораў.

Kryteria			Punk tacja 22
1. Rozwinięcie	1.	Informacje o autorach: – Natalla Arsienniewa – poetka emigracyjna, która	0–2

tematu	większość życia spędziła poza ojczyznę, w Stanach Zjednoczonych; tematyka jej wczesnych utworów dotyczyła głównie przyrody oraz przeżyć osobistych; – Maksim Tank – twórca Zachodniej Białorusi; jeden z najwybitniejszych białoruskich poetów XX wieku; autor m.in. wierszy, poematów, artykułów krytycznych; pracował jako redaktor czasopisma „Wożyk”, główny redaktor czasopisma „Połymia”, sekretarz i przewodniczący Związku Pisarzy Białorusi.	
2.	Zauważenie, że wiersz Natalli Arsienniewaj został napisany w 1923 roku, natomiast wiersz Maksima Tank – w 1960 roku, co świadczy o ponadczasowości problematyki obu wierszy. Zauważenie, że problem poszukiwania szczęścia jest tematem uniwersalnym, ponadczasowym, występującym w literaturze w każdej epoce.	0–1
3.	Określenie typu liryki obu utworów – liryka refleksyjno-osobista.	0–1
4.	Dostrzeżenie motywu przewodniego obu wierszy – próba zrozumienia, czym jest szczęście, próba odpowiedzi na pytanie, czy dla każdego człowieka oznacza ono to samo.	0–1
5.	Koncepcja szczęścia w wierszu <i>Szczascie (Шчасце)</i> Natalli Arsienniewaj : – rozważania o naturze szczęścia – postrzeganie szczęścia jako chwilowego odczucia, ulotnego, delikatnego; – pojęcie abstrakcyjne, coś czego nie można dotknąć, zatrzymać na dłużej; – porównanie szczęścia do: * słońca, które znika przysłonięte nawet małą chmurą pojawiającą się na spokojnym niebie; * kolorów drzew wiśniowych wiosną, które znikają wraz z opadającymi kwiatkami podczas podmuchu wiatru; * marzeń, które znikają po nietaktownej uwadze lub mocnym słowie.	0–4
6.	Wskazanie anafory i jej funkcji w wierszu Natalli Arsienniewaj .	0–1
7.	Koncepcja szczęścia w wierszu <i>Szczascie (Шчасце)</i> Maksima Tank : – składa się z najprostszych rzeczy, uczuć i zjawisk, z tego, co przynosi człowiekowi satysfakcję; – wyliczanie „części składowych” szczęścia, omówienie metafor i pojęć: * chleb, zebrany w polu – zboże, dar ziemi, dzięki któremu człowiek nie będzie głodny; * pot – praca, wysiłek; * pył na drodze – wędrowanie, podróżowanie, przemieszczanie się; * rodzinny widnokrąg – strony rodzinne;	0–4

	Błędy ortograficzne z przewagą drugorzędnych i liczne interpunkcyjne z przewagą drugorzędnych.	1
5. Kompozycja	Funkcjonalna wobec tematu, spójna, logiczna.	4
	Trójdzielna, spójna, graficzne wyodrębnienie głównych części.	2
	Wskazująca na próby porządkowania myśli, na ogół spójna.	1

Temat 2: Чалавек і яго дарога жыцця. Паразважай над праблемай на аснове інтэрпрэтацыі твора Б. Сачанкі *Дарога праз лес*. Звярні ўвагу на пабудову твора.

Kryteria			Punk tacja 22
1. Rozwinięcie tematu	1.	Informacje o autorze Borys Saczanka (1936 – 1995), pisarz, satyryk, badacz i krytyk literatury białoruskiej. Pracował w redakcji czasopism „Połymja”, „Maładość” i „Spadczyna”.	0–1
	2.	Wskazanie cech gatunkowych utworu <i>Droga przez las</i> – nowela – utwór epicki; skrócona, zarysowana akcja pełna dramatyzmu odbywa się w czasie II wojny światowej. Fabuła prowadzona dwutorowo – przeszłość przeplata się z rzeczywistością. Tematem przewodnim jest konflikt wewnętrzny głównego bohatera.	0–2
	3.	Cechy charakterystyczne noweli – budowa fabuły – skoncentrowana na jednym zdarzeniu; – treść odnosi się do teraźniejszości i pewnego zdarzenia w okresie II wojny światowej; – brak rozbudowanego opisu przyrody i opisu charakterystyki psychologicznych cech bohatera; – skoncentrowanie uwagi na „drodze”, która pod koniec opowiadania nabiera cech symbolicznych; – retrospekcja; – stopniowanie napięcia; – punkt kulminacyjny.	0–2
	4.	Rola narratora – prezentacja bohatera w czasie teraźniejszym; – dokładny, obiektywny opis wydarzeń; – opis przyczyn i skutków zdarzenia; – ocena moralno-etyczna bohatera pozostawiona ocenie odbiorcy.	0–2
	5.	Kreacja Leonida w utworze – nauczyciel szkoły wiejskiej; – były partyzant; – szanowany wśród mieszkańców; – melancholijny i oddany własnym myślom; – chętnie wraca do wspomnień z przeszłości; – szczęśliwy w dzieciństwie; – zakochany w młodości;	0–6

5. Kompozycja	Funkcjonalna wobec tematu, spójna, logiczna.	4
	Trójdzielna, spójna, graficzne wyodrębnienie głównych części.	2
	Wskazująca na próby porządkowania myśli, na ogół spójna.	1